

[REDACTED]

[REDACTED]

Ve své rigorosní práci jsem se pokusil shrnout problematiku vazby v trestním řízení a především akcentovat některé konkrétní problémy, které sebou přináší. Hodnotový základ mé práce je vyjádřen v samotném názvu úvodu Vazba není trest.

Vazba v trestním řízení je velice citlivým institutem, jelikož se při rozhodování o jejím uvalení střetávají dva silné společenské zájmy. Je to na jedné straně zájem na bezproblémovém průběhu trestního řízení a na druhé straně zájem na nezasahování do osobní svobody jednotlivce. Pokud jsou mísky na vahách symbolické spravedlnosti harmonicky vybalancovány, ani jeden ze zájmů nepřevyšuje nepřírozeně ten druhý a je společnost zdravá a může se dále zdravě vyvíjet. Takové vyvážení se však musí projevit v zákoně, ale také v jeho praktickém užívání.

Ve své práci jsem po nastínění pojmu vazby a stručného historického vývoje, zdůraznil to, co přinesla tzv. „velká novela“ trestního řádu č. 265/2001 Sb. Tato novelizace byla pro vývoj vazebního institutu zcela klíčová a její používání v praxi nepochybně odlehčilo přeplněným vazebním věznicím z 90. let minulého století. Nepochybným přínosem je totiž zavedení principu, že soudce je povinen zkoumat, zda nelze umístění ve vazební věznici nahradit jiným, méně drastickým prostředkem. Pokud se tento princip v praxi správně užívá, dochází právě k onomu citlivému vyvážení dvou jmenovaných zájmů a ustálení dříve nerovných misek na vahách spravedlnosti.

Přínos této práce vidím v tom, že jsem širokou vazební problematiku zpracovával nejen na základě dostupné literatury, ale velmi často v kontextu judikatury, a to nejen Ústavního a Nejvyššího soudu, ale také soudů nižších instancí. Mám za to, že to přispělo k vhodné struktuře výkladu určené problematiky.

Protože jsem se ve své práci snažil koncentrovat na konkrétní problémy, jež sebou vazební rozhodování přináší, uvědomil jsem si během jejího psaní řadu „bolavých míst“, které vazební úprava obsahuje. Ať už tyto problémy vznikly v naší úpravě jakkoli, a ať se je snaží doktrína či judikatura jakkoli odstranit či nesrovnalosti s nimi spojené vysvětlit, je nutné jim věnovat zvýšenou pozornost.

Mohu vyjmenovat např. výklad pojmu u vazby předstižné „...opakování trestné činnosti, pro kterou je stíhán...“, otázka určení charakteru některých vazebních lhůt, zda jsou pořádkové, či zda jejich nedodržení má mít za následek propuštění obviněného na svobodu. Poměrně významný prostor ve své práci jsem věnoval hojně diskutovanému problému práva obviněného být slyšen při rozhodování o dalším trvání vazby. Velmi spornou, dle mého názoru, zůstává otázka zákonné možnosti trvání vazby i po vyhlášení zprošťujícího rozsudku. Všiml jsem si také nekoherence maximální možné tříleté vazby se sazbami uvedenými v trestním zákoně, následkem čehož se tříletá vazba vyskytuje v praxi jen v minimálním počtu případů.

Je však nutné si uvědomit, že i vazební právo je živým mechanismem, a pro to, aby bylo kvalitní, je třeba vyvíjet neustálou aktivitu novelizační, výkladovou a samozřejmě praktickou.

Dovolím si vyslovit přání, aby široká odborná veřejnost nepolevila v neustálém uvědomování si citlivosti problematiky vazby, v neustálém vyvažování protichůdné síly dvou výše uvedených zájmů společnosti. Věřím pak, že i široká laická veřejnost a média budou lépe chápat, že vazba není trest a pomyslné misky vah spravedlnosti, na které společně pokládáme ony protichůdné zájmy, budou i nadále v rovnováze.